

Lannoituksen pitkäaikaisvaikutukset vähäravinteisten ja ravinne- epätasapainoisten metsäojitusalueiden kasvihuonekaasupäästöihin

Paavo Ojanen¹, Kari Minkkinen², Timo Penttilä¹, Anne Tolvanen¹

¹Luonnonvarakeskus (Luke)

²Helsingin yliopisto, metsätieteiden laitos

Paavo.ojanen@helsinki.fi

Funded by LIFE PeatLandUse
LIFE12ENV/FI/150

Taustaa

- ½–1 miljoonaa hehtaaria vähätuottoisia ojitusalueita (10–20 % metsäojitusalueista)
  - karuimmat rämeet ja nevat (yleinen ravinteiden vähyys)
  - rehevät alun perin märät suot (joitain kivennäisravinteita puuttuu)
- Puuston kasvua voidaan huomattavasti lisätä (tuhka)lannoituksella
- Entä lannoituksen vaikutukset kasvihuonekaasupäästöihin?
  - puuston kasvu paranee=> hiilidioksidin nielu kasvaa **+++**
  - ei havaittu maaperän typpioksiduulipäästöjen kasvavan **±0**
  - maaperän metaanipäästöt voivat vähitellen vähentyä entisestään **+**
  - **maaperän hiilidioksidipäästöt kasvavat vähitellen => turpeen hävikkiä vai vain lisääntyneen kariketuoituksen seuraus???**

Esim: rehevä kasvupaikka – epätasapaino

← lannoittamaton

lannoitettu 1985 →

koivulettokorpi
ojitettu 1936
Könölä, Tornio

Esim: äärimmäinen karuus – vähän ravinteita

← lannoittamaton

lannoitettu
1967&75&91

rahkaräme
ojitettu 1967
Alkkia, Karvia

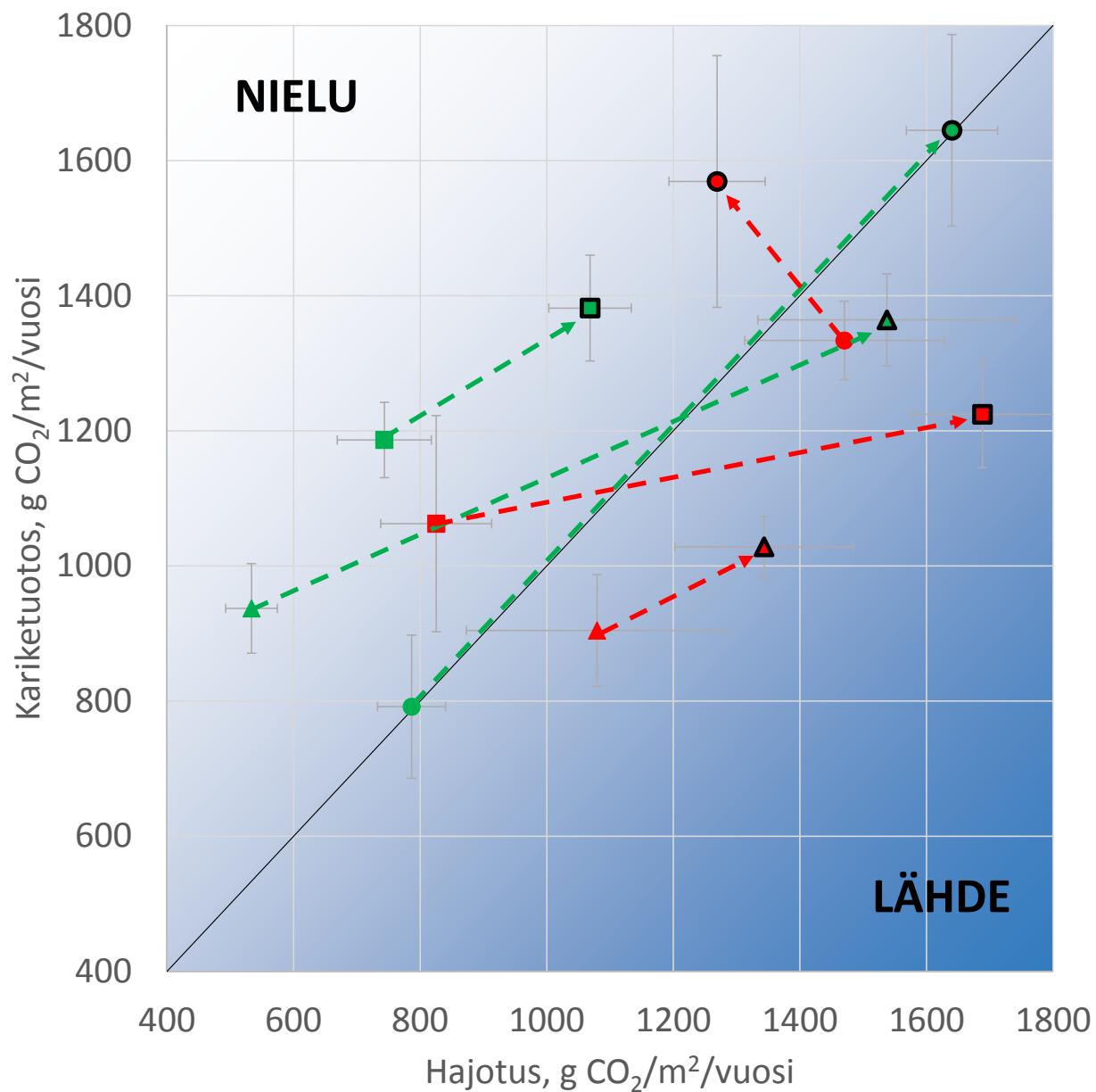

6 koealaa

	Nimi	Alkuperäinen suotyyppi	Ojitusvuosi	peruslannoitus	Lannoituskäsittelyt		
				(vuosi/lannoite/annos[kg/ha])	vuodet	lannoitteet	annokset[kg/ha]
	Ravinne-epätasapainoiset						
eutrofia	Könölä	koivulettokorpi	1936	1969/PK/450	1985	PK+Ksuola	450+170
meso-oligo-trofia	Jylkky	rimpineva	1939	ei tiedossa	1967/73/84	PK/PK/PK	600/400/400
			1950-1960-luku				
	Pelso	ruohoinen rimpineva		ei tiedossa	1997	puuntuhka	15 000
	Karut						
Oligo-ombro-trofia	Rantasuo	Rahkaräme?	1970-luku	1970s/PK/500	1998	puuntuhka	6 500
	Leppiniemi	Lyhytkorsineva?	1932	ei	1947	puuntuhka	16 000
	Lylynneva	rahkaräme	1967	ei	1967/75/91	PK/PK+amm.nitr./ PK+amm.nitr.	2 000/400+400/ 500+330

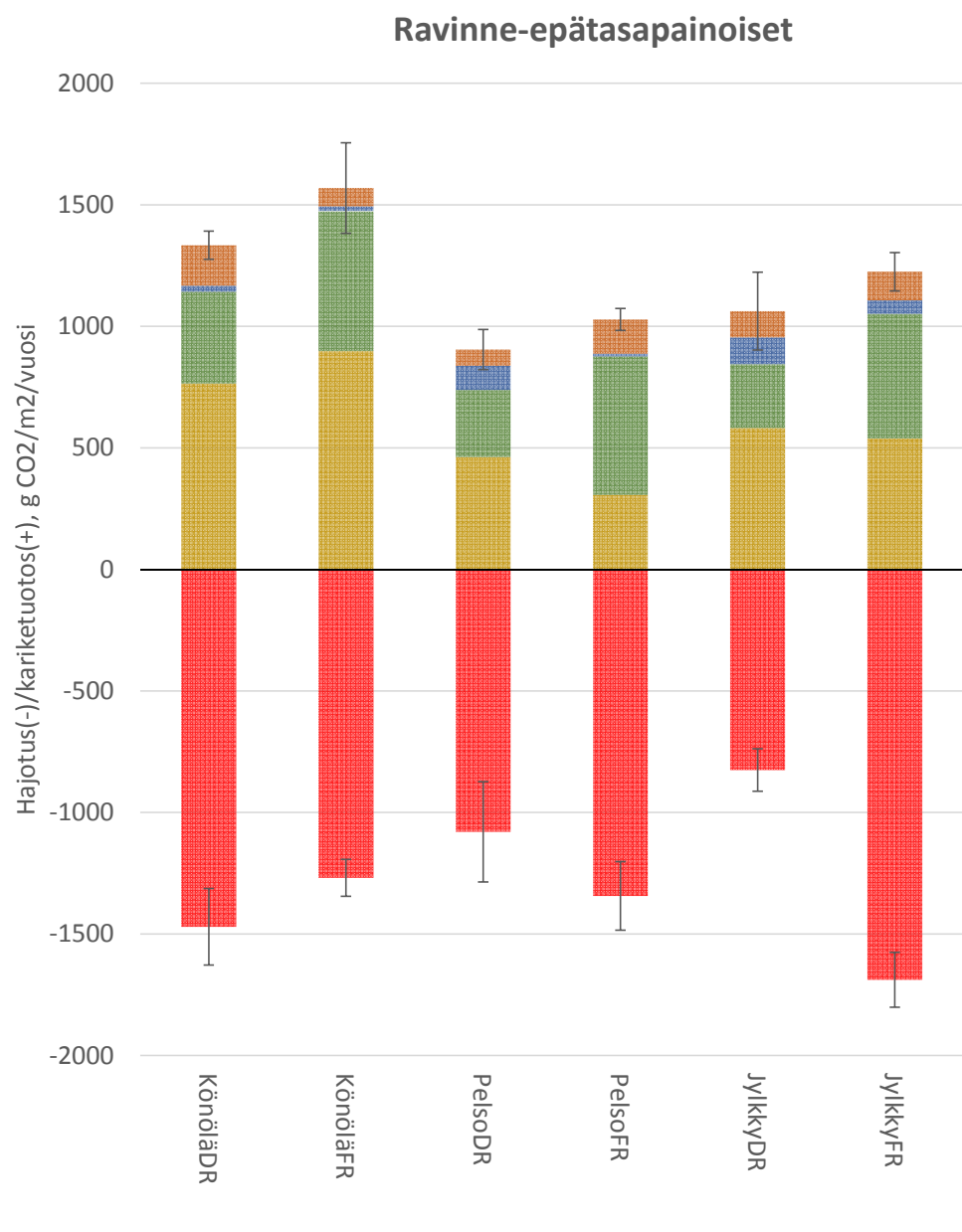
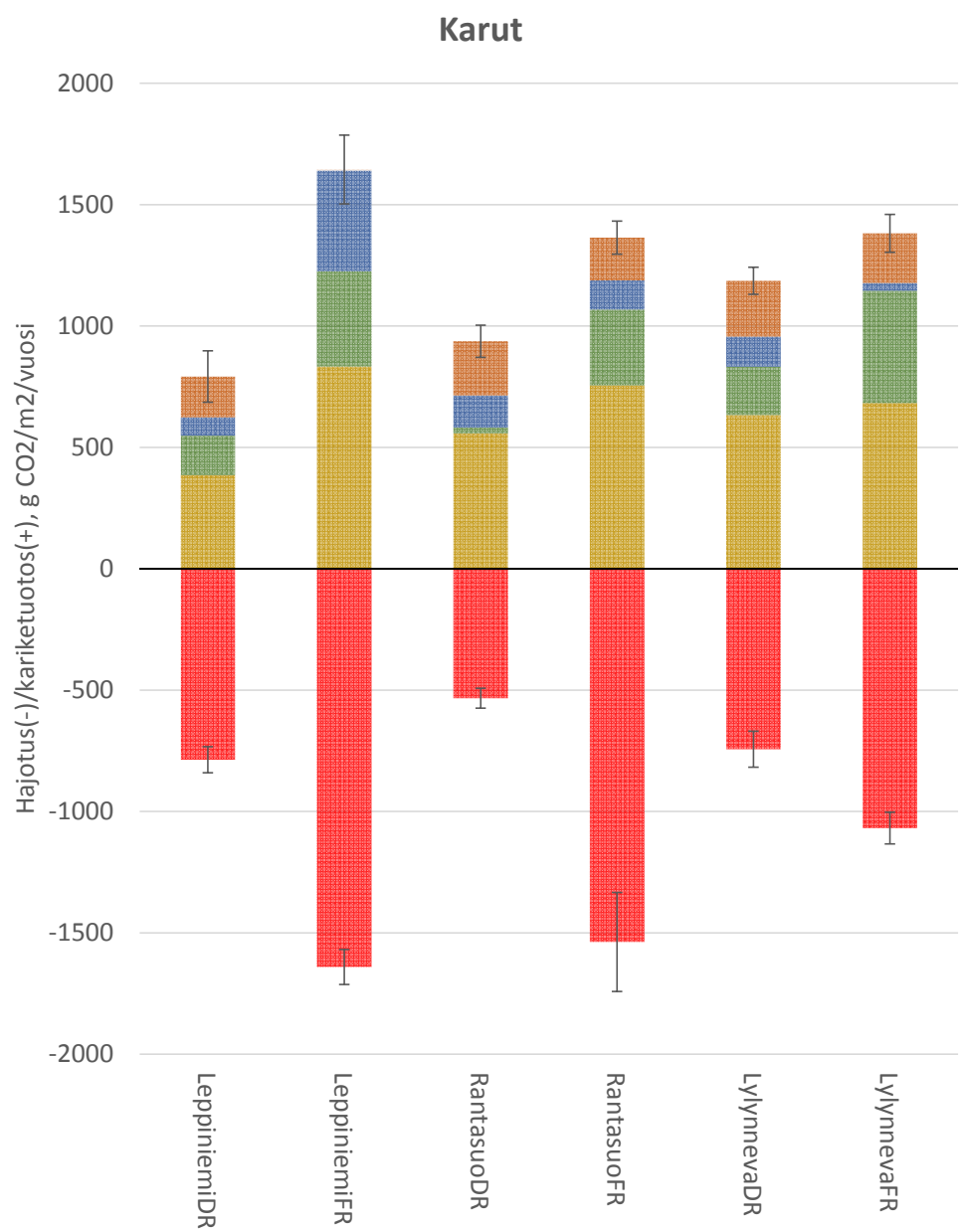
Menetelmät: mittaukset 2014–2015

- Hajotus
  - mitattiin maaperästä hajotuksen seurauksena ilmakehään tulevan hiilidioksidin määrää (heterotrofinen maahengitys) kammionmenetelmällä
- Kariketuotos
  - puuston maanpäällinen karike karikekeräimillä
  - pintakasvillisuuden (pl. sammalet) kariketuotos kasvillisuuden biomassan perusteella
  - sammalten kariketuotos niiden kasvun mittauksen perusteella
  - juurten ja maavarsien kariketuotos niiden biomassan (eroteltu turvenäytteistä) perusteella
- Puuston hiilinielu
  - koealojen puustot (läpimitat, pituudet latvusrajat) mitattiin ja puut kairattiin edeltäneen 5 vuoden kasvun määrittämiseksi
  - hiilinielu nykyisten ja 5 vuotta sitten olleiden puustojen biomassamalleilla laskettujen biomassojen erotuksena

—	tyyppi	<u>Tyyppi, ojitus/lannoitus</u>
●	Könölä	KoLK, 1936/1985
▲	Pelso	RhRiN, 1950-60/1997 (tuhka)
■	Jylkky	RiN?, 1939/1967-
●	Leppiniemi	LkN?, 1932/1947 (tuhka)
▲	Rantasuo	RaR?, 1970-luku/1998 (tuhka)
■	Lylynneva	RaR, 1967/1967-

Nuoli yhdistää lannoittamattoman ja lannoitetun (musta reuna) koealan.

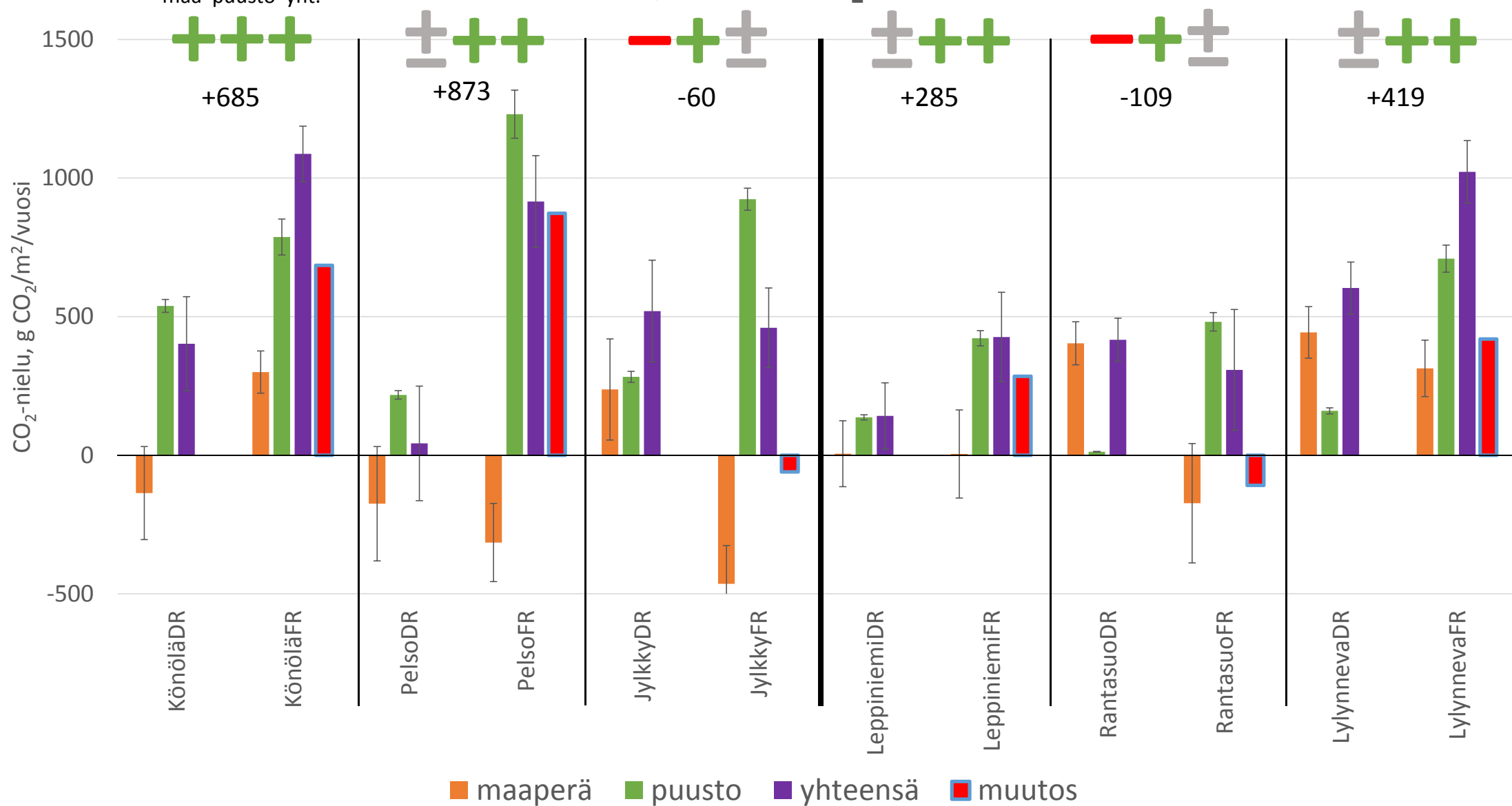
- sammalet
- muu aluskasv.
- puusto
- maanalainen
- hajotus

Vaikutukset nykyiseen taseeseen:

maa puusto yht.

Ekosysteemin CO₂-tase

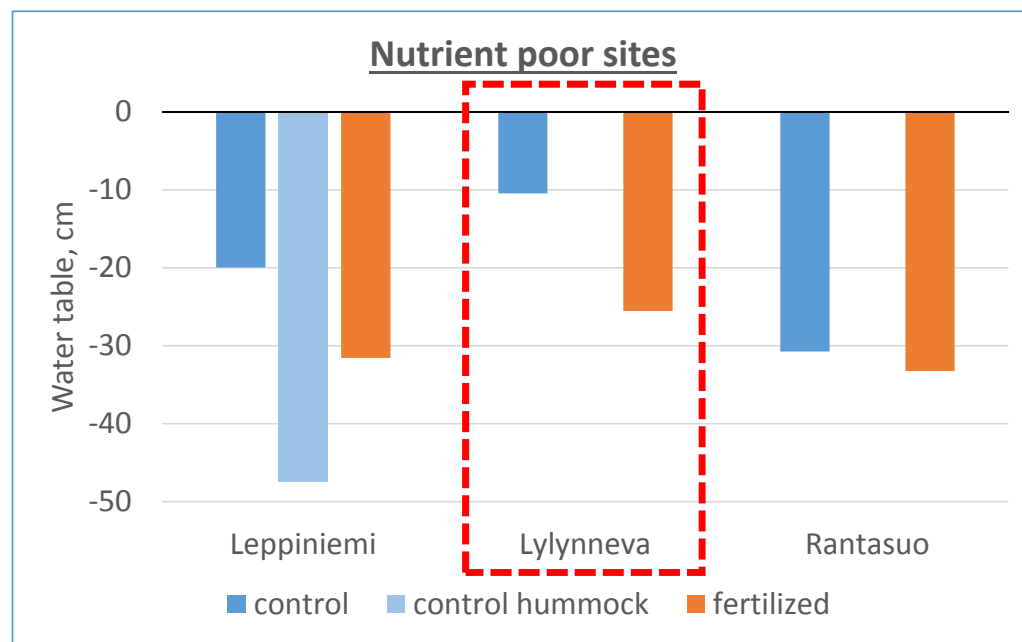
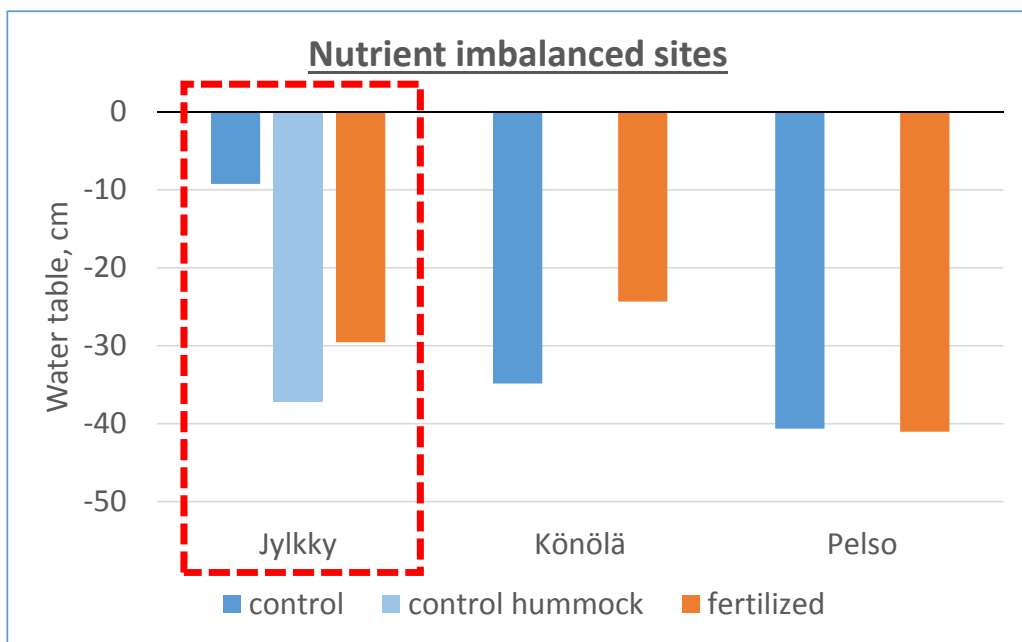
Pohdintaa ja johtopäätöksiä I

- Lannoitus kiihdyttää hajotusta maassa, koska
  - kariketuos lisääntyy (kaikki koealat) ja
  - turpeen hajoaminen kiihtyy (2/6 alaa huomattavasti, 2/6 alaa hiukan)
- **Lannoitus voi aiheuttaa suuren hiilidioksidipäästön maaperästä (2/6 koealaa)!**
  - **nämä ovat lannoittamattomina ilmiasultaan hyvin karuja**
- **Yhdellä koealalla lannoitus aiheutti maaperään hiilidioksidinielun (rehevin koeala)!**
  - **tämä on lannoittamattomanakin ilmiasultaan rehevä**
- Jos maaperästä suuri päästö, puuston lisääntynyt kasvu pystyi juuri ja juuri korvaamaan maaperästä menetetyn hiilen (2/6 koelaa)
=> ei suoraa ilmastohyötyä lannoituksesta
=> pitkällä aikavälillä ekosysteemin hiilivarasto voi pienetä huomattavasti!

Pohdintaa ja johtopäätöksiä II

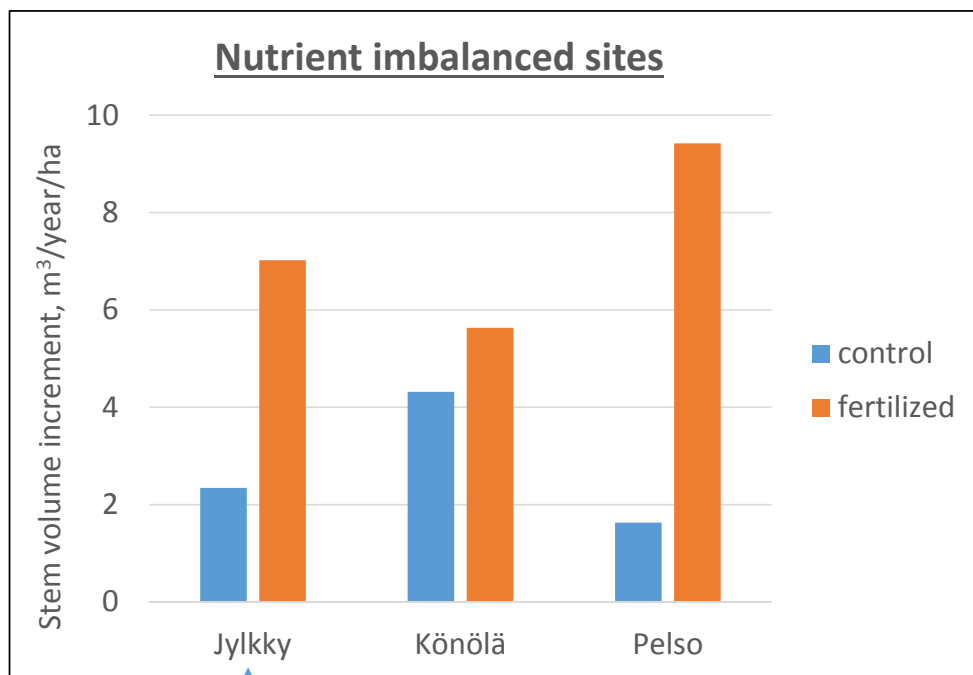
- Lannoitus ei ole ilmaston kannalta ”automaattisesti turvallinen” toimenpide
  - mutta yhdellä, erityisen rehevällä koealalla vaikutus oli ilmastoa viilentävä
    - => lannoituksella voi olla sekä hyvin huonoja että hyviä ilmastovaikutuksia
    - => maltti ja asian lisäselvitys tarpeen: aineistoa turvemaan lannoituksen vaikutuksesta turpeen hiilivarastoon on vielä niukasti (tämä tutkimus lienee ainoa tähän mennessä)!
- HUOM: tämä tutkimus käsittelee heikkotuottoisten ojitusalueiden hyödyntämistä
  - tuloksia ei voi suoraan yleistää suometsätaloudessa tyypillisille mustikka- ja puolukkaturvekangas II -tyyppien lannoituksille
  - tulosten valossa näitä olisi syytä tutkia, koska lannoituksella voi olla merkittävä vaikutus turpeen hiilivarastoon!

June–September water table

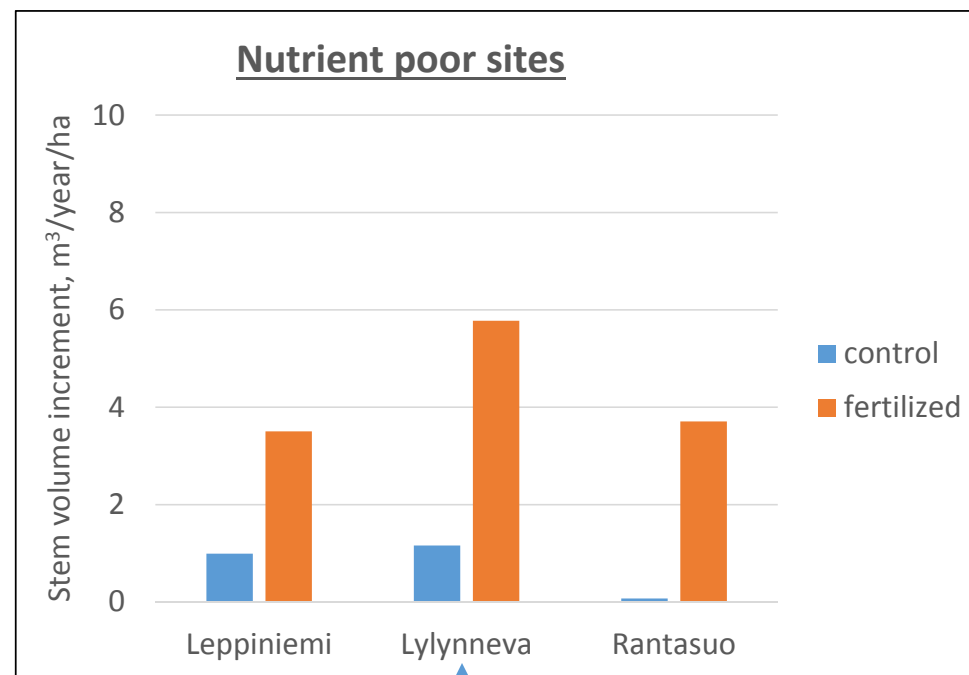

Clear WT lowering only at two sites

Stem volume growth

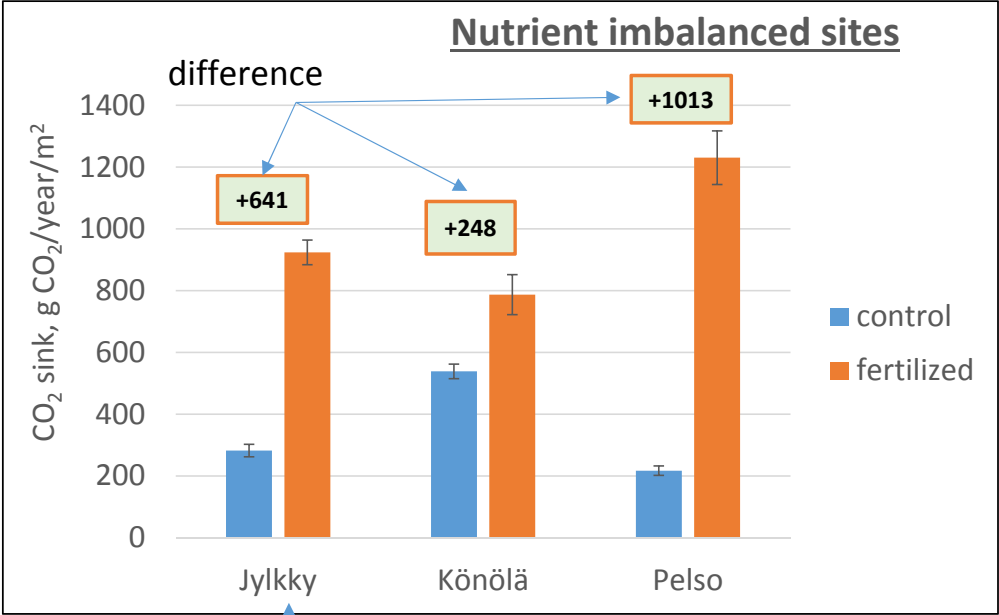

WT lowering

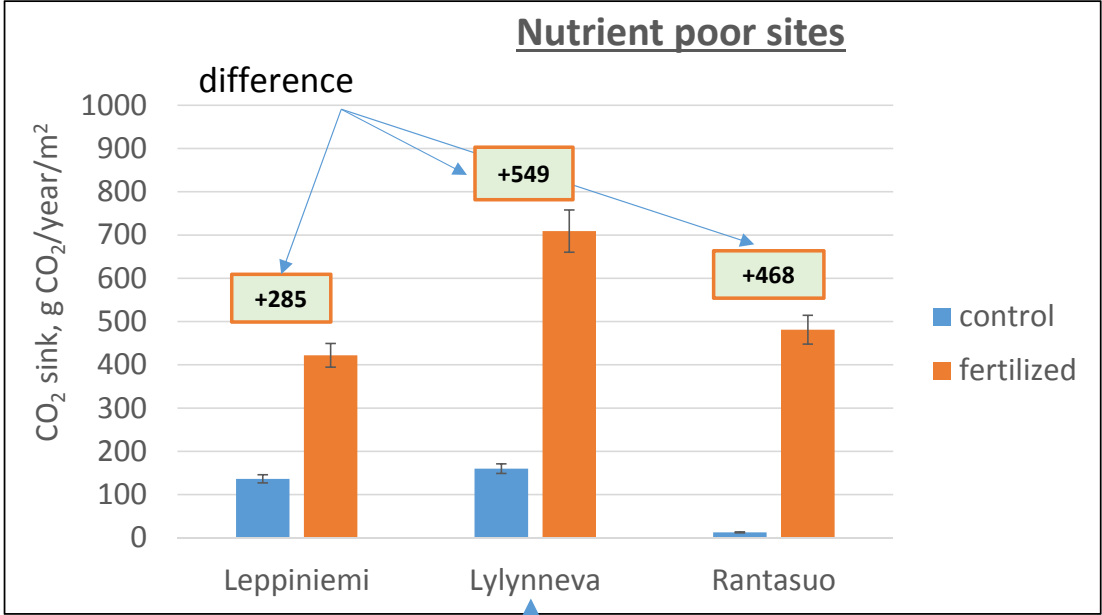

N fertilized
WT lowering

CO₂ sink of the growing tree stand biomass

WT lowering

N fertilized
WT lowering

Method: closed chamber measurements, 6 measurement points/site (d = 30 cm), vegetation intact

CH₄ and N₂O

